

Tematski plenarni sastanak Strukturiranog dijaloga o pravosuđu između EU i BiH

Brisel, 29. april 2014. godine

Preporuke Evropske komisije

Po pitanju nacrtu Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću (VSTV), Evropska komisija:

- Ponavlja snažnu podršku cjelovitosti jedinstvenog VSTV-a, nadležnog na cijeloj teritoriji države, kako je to utvrđeno sporazumom o prijenosu nadležnosti između dva entiteta; i podsjeća na ključnu ulogu koju VSTV ima u pogledu jačanja vladavine prava u cijeloj BiH.
- Naglašava da će preliminarni nacrt zakona za reformu VSTV-a proći kroz temeljnu raspravu između nadležnih domaćih vlasti. Nacrt reforme će biti razvijen na osnovu vlasništva i neophodnih širokih konsultacija. Samo kroz sistematičan i temeljan interni dijalog, kako na tehničkom tako i na političkom nivou, biće moguće garantovati reformu zasnovanu na najvećoj mogućoj podršci, a koja će pomoći konsolidaciji funkcija VSTV-a i dalje ojačati njegovu ulogu i doprinos prema jačanju vladavine prava u cijeloj BiH.
- Podsjeća na zaključke ekspertskog seminara održanog u decembru 2012. godine, uz podršku TAIEX-a. Naročito podsjeća da „bi svaka strukturna reforma koja ponovo uvodi snažnu ulogu ostalih stubova države, izvršni i zakonodavni, označavala vraćanje unazad, naročito ako nisu uvedene posebne zaštitne mjere u cilju sprečavanja pretjeranog izlaganja pitanja imenovanja uticaju političkih partija“. Ova procjena vrijedi u pogledu pravila koja regulišu imenovanje članova pravosuđa od strane VSTV-a, kao i proceduru za imenovanje samih članova VSTV-a.
- Podsjeća takođe na zaključak TAIEX seminara da, iako u Evropi postoji nekoliko modela, „ipak, se oni trebaju razmotriti unutar određenog konteksta i tradicije dotičnih zemalja, i primjere biranja i dekontekstualizacije stoga treba izbjegavati... Kada je riječ o nedavno formiranim demokratskim državama, sistem formalnih garancija za nezavisnost pravosuđa mora biti po mogućnosti stroži“.
- Podsjeća da zakonodavstvo koje uređuje funkcionisanje pravosudnih institucija na svim nivoima u BiH, treba održavati u punoj konzistenciji sa prerogativima VSTV-a. U tom smislu, podsjeća na prethodne preporuke u pogledu potrebe da se završi potpuno usklađivanje Zakona o sudovima RS sa Zakonom o VSTV-u kroz potrebne izmjene i dopune.
- Podsjeća na potrebu da se spriječi pretjerano izlaganje pitanja imenovanja uticaju političkih partija i očekuje od Ministarstva pravde BiH da pažljivo pregleda preporuke Venecijanske komisije i prevede ih u konkretne izmjene i dopune nacrtu zakona, posebno gledajući preporuke vezane za postupak imenovanja/razrješenja članova VSTV-a, te sastav kao i strukturu vijeća.
- Očekuje od Ministarstva pravde BiH da, u bliskoj saradnji sa VSTV-om, pažljivo razmotri preporuke vezane za imenovanja sudija i tužilaca, postupak ocjenjivanja, organizaciju i funkcionisanje Disciplinskog vijeća i, generalno, pravo na žalbu.
- Podržava kontinuirane napore VSTV-a da provede kroz tehničke korake preporuke Venecijanske komisije navedene u prethodnim mišljenjima o unaprjeđenju objektivnosti i transparentnosti procesa imenovanja sudija i tužilaca, o smanjenju broja zaostalih predmeta, kao i o generalnom uslovu za konsolidovanje i donošenje dodatnih mjera u cilju sprečavanja sukoba interesa u cjelokupnom pravosuđu BiH.

- Nadalje ponavlja značaj efektivnih disciplinskih postupaka i sankcija u slučaju povrede profesionalnih dužnosti, kao i funkcionalnog sistema za podnošenje i praćenje izjava o imovinskom stanju sudija i tužilaca.

Po pitanju Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) za period 2014. -2018. godina, Evropska komisija:

- Podsjeća da je usvajanje SRSP za period 2014. -2018. godina ključni strateški uslov koji treba ispuniti u svrhu naredne pomoći iz IPA 2014-2020.
- Ponavlja da sve aktivnosti koje proizlaze iz SRSP i Akcionog plana za njeno provođenje moraju biti propisno unesene u godišnje programe rada svih relevantnih ministarstava, Pravosudne komisije Brčko distrikta i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, koji su direktno odgovorni za provođenje strategije zajedno sa Ministarstvom pravde BiH.
- Očekuje od Ministarstva pravde BiH da unese u povezani Akcioni plan jasne indikatore provođenja i jasno podijeli odgovornosti za različite predviđene aktivnosti.
- Provođenje SRSP- a ostaje zajednička odgovornost cjelokupnog sektora pravde u BiH, pod koordinacijom Ministarstva pravde BiH.

Po pitanju revidiranog nacrtu Zakona o sudovima BiH, Evropska komisija:

- Podsjeća da u procesu finaliziranja i upućivanja nacrtu zakona u dalju zakonodavnu proceduru, prioritet treba biti dodijeljen osiguravanju najšire i najveće političke podrške ovom prijedlogu zakona.
- Nadalje podsjeća na ranije izražena stajališta, prema kojima princip proširene nadležnosti sudova na državnom nivou treba zadržati kroz objektivizaciju relevantnih parametara, da bi se eliminisala svaka moguća narušenost prava na prirodno sudiju.
- Konstatuje da je Ministarstvo pravde BiH dostavilo revidirani nacrt zakona u januaru. Poziva Ministarstvo da ugradi dodatne tehničke prijedloge Venecijanske komisije, koji su Ministarstvu dostavljeni u februaru i koje je Venecijanska komisija dalje predstavila u kontekstu svoje 98. plenarne sjednice u martu 2014. godine.
- Posebno, dalje naglašava pitanja koja je otvorila Venecijanska komisija u vezi sa novim nacrtom čl. 15(2)(b), koji pored ostalih mogućih podešavanja, još uvijek zahtjeva da uređivanje pitanja krivičnih djela počinjenih od strane pojedinaca bude navedeno kao dodatni poseban stav.
- Dalje podstiče BiH da osigura pravne pretpostavke za određivanje posebnih sudskih vijeća nadležnih za određene slučajeve koji zahtijevaju prioritarno rješavanje, kao što su to slučajevi korupcije i organizovanog kriminala.
- Podsjeća na potrebu da se izbjegne bilo koja vrsta prekida u radu različitih pravosudnih instanci nakon usvajanja novog Zakona o sudovima BiH i potrebu za kontinuiranom podudarnosti između svih odredbi novog zakona i povezanih nadležnosti iz Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću. Budžetske, kadrovske i druge tehničke posljedice novog zakona se moraju pažljivo procijeniti, kao i potreba da se osigura puni kapacitet i nezavisnost predviđenog Apelacionog suda.